

Spis treści

Rozdział 1. Wprowadzenie	11
1.1. Istota rachunkowości w przedsiębiorstwie	11
1.2. Ile „to” będzie kosztowało?	17
1.3. Rachunkowość zarządcza	21
1.4. Rachunkowość finansowa	22
1.5. Koszty produkcji w kontekście ich kształtowania — inżynieria kosztów	27
1.6. Rachunki kosztów: systematyczny i problemowy	29
Pytania kontrolne	31
Rozdział 2. Strukturalizacja kosztów	32
2.1. Istota kosztu	32
2.1. Czy wydatki są kosztem?	35
2.3. Jak mają się nakłady do kosztów?	37
2.4. Kryteria i podział kosztów w rachunku systematycznym	38
2.5. Kryteria i podział kosztów w rachunkach problemowych i planowaniu	40
2.6. Wzorce zachowania się kosztów	42
2.7. Przykłady	45
Pytania kontrolne	46
Zadania	47
Rozdział 3. Zróżnicowane modele rachunku kosztów	50
3.1. Pojęcie i klasyfikacja systemów rachunku kosztów	50
3.1.1. Ewolucja i zakres rachunku kosztów	50
3.1.2. Podział systemów rachunku kosztów	54
3.1.3. Rachunek kosztów rzeczywistych	56
3.1.4. Rachunek kosztów normalnych	56
3.1.5. Rachunek kosztów postulowanych	57
3.1.6. Rachunek kosztów pełnych	58
3.1.7. Rachunek kosztów zmiennych	60
3.2. Modele rachunku kosztów a wynik finansowy	63

3.3. Przykłady	64
3.3.1. Rachunek kosztów pełnych	64
3.3.2. Rachunek kosztów zmiennych	66
3.3.3. Porównanie wyników uzyskiwanych w rachunkach kosztów pełnych i zmiennych	70
Pytania kontrolne	78
Zadania	78
Rozdział 4. Procedury rozliczeniowo-ewidencyjne w różnych modelach rachunku kosztów	83
4.1. System rozliczeniowo-ewidencyjny kosztów	83
4.2. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	84
4.3. Wycena zużycia czynników produkcji	86
4.3.1. Amortyzacja składników majątku trwałego	86
4.3.2. Wycena zużycia materiałów bezpośrednich	89
4.4. Rozliczanie kosztów pośrednich	92
4.4.1. Pojęcie i klasyfikacja kluczy podziałowych	92
4.4.2. Typowe klucze podziałowe kosztów pośrednich	94
4.5. Przykłady	95
4.5.1. Amortyzacja środków trwałych	95
4.5.2. Wycena zużycia materiałów bezpośrednich	98
4.5.3. Rozliczanie kosztów pośrednich	105
Pytania kontrolne	107
Zadania	108
Rozdział 5. Koszty własne produkcji	113
5.1. Wprowadzenie do kalkulacji kosztów własnych produkcji	113
5.1.1. Koszty własne produkcji a cena	113
5.1.2. Metody i techniki określania kosztów własnych produkcji	117
5.2. Kalkulacje podziałowe	120
5.2.1. Metoda podziałowa jednostopniowa prosta	120
5.2.2. Metoda podziałowa jednostopniowa współczynniskowa	121
5.2.3. Metoda podziałowa wielostopniowa według struktury produktu	122
5.2.4. Metoda podziałowa wielostopniowa według faz procesu produkcyjnego	123
5.2.5. Metoda podziałowa wielostopniowa według struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa	124
5.2.6. Metoda podziałowa wielostopniowa współczynniskowa według struktury produktu	125
5.2.7. Metoda podziałowa wielostopniowa współczynniskowa według faz procesu produkcyjnego	126
5.2.8. Metoda podziałowa wielostopniowa współczynniskowa według struktury organizacyjnej	127

5.3. Kalkulacje doliczeniowe	128
5.3.1. Kalkulacja doliczeniowa prosta	128
5.3.2. Kalkulacja doliczeniowa złożona	130
5.3.3. Kalkulacja doliczeniowa według miejsc powstawania kosztów	131
5.4. Kalkulacje według metody kosztów działań	136
5.5. Tendencje rozwojowe metod obliczeń	140
5.6. Przykłady	141
Pytania kontrolne	169
Zadania	169
Rozdział 6. Standardy kosztowe	171
6.1. Odmiany rachunku kosztów postulowanych	171
6.2. Pojęcie i rodzaje standardów kosztowych	173
6.3. Zasady ustalania kosztów standardowych	174
6.4. Ustalanie i analiza odchyłeń kosztów rzeczywistych od kosztów standardowych	178
6.4.1. Ustalanie odchyłeń od standardów	178
6.4.2. Odchylenia kosztów bezpośrednich	180
6.4.3. Odchylenia kosztów pośrednich	183
6.4.4. Analiza odchyłeń kosztów rzeczywistych od kosztów standardowych	187
6.5. Przykłady analizy odchyłeń kosztów rzeczywistych od kosztów standardowych	188
Pytania kontrolne	199
Zadania	199
Rozdział 7. Kontrola budżetowa kosztów	202
7.1. Pojęcie budżetów i ich klasyfikacja	202
7.2. Jak powstaje budżet — od prognozy sprzedaży do stanu gotówki	205
7.3. Opracowywanie budżetów w jednostkach produkcyjnych	207
7.4. Opracowywanie budżetów w jednostkach handlowych	214
7.5. Opracowywanie budżetu dla przedsiębiorzeń organizacyjnych	220
7.6. Opracowywanie budżetu dla przedsiębiorzeń inwestycyjnych	224
Pytania kontrolne	226
Zadania	227
Rozdział 8. Monitoring kosztowy	229
8.1. Kształtowanie kosztów stałych, zmiennych i całkowitych w procesie produkcyjnym	229
8.2. Rola i znaczenie Zakładowego Arkusza Rozliczeniowego w analizach kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa	232
8.3. Monitoring kosztów, nośniki kosztów	239
Pytania kontrolne	243

Rozdział 9. Koszty w problemowych rachunkach decyzyjno-kosztowych . . .	244
9.1. Analiza koszt-ilość-zysk (CVP)	244
9.2. Podstawy analizy CVP	245
9.3. Czy warto produkować — analiza prognozy rentowności	246
9.4. Kupować czy produkować	254
9.5. Jaką wybrać technologię	256
9.6. Sprzedawać półprodukt czy przetwarzać dalej	257
Pytania kontrolne	259
Zadania	259
Rozdział 10. Rachunek kosztów i wyników — sprawozdania finansowe <i>pro forma</i>	262
10.1. Istota sprawozdań finansowych <i>pro forma</i>	262
10.2. Założenia do przygotowania sprawozdań finansowych <i>pro forma</i>	263
10.3. Rachunek wyników <i>pro forma</i>	265
10.4. Przepływ środków pieniężnych	266
10.5. Bilans	268
10.6. Powiązania między sprawozdaniami	268
Pytania kontrolne	270
Rozdział 11. Podejście <i>target costing</i>, <i>kaizen costing</i> w procesach kształtowania systemów produkcyjnych	272
11.1. Rachunek kosztów celu (<i>target costing</i>)	272
11.1.1. Pojęcie i cele rachunku kosztów celu	272
11.1.2. Kalkulacja kosztów docelowych	273
11.2. Rachunek kosztów ciągłego doskonalenia (<i>kaizen costing</i>)	276
11.2.1. Pojęcie i istota rachunku kosztów ciągłego doskonalenia	276
11.2.2. Realizacja rachunku redukcji kosztów	278
11.3. Przykłady	280
Pytania kontrolne	282
Zadania	282
Rozdział 12. Rachunek kosztów cyklu życia produktu	284
12.1. Pojęcie cyklu życia produktu	284
12.2. Podstawowe założenia rachunku kosztów cyklu życia produktu	286
12.2.1. Charakterystyka kosztów w rachunku cyklu życia produktu	286
12.2.2. Kalkulacja kosztów cyklu życia produktu	288
12.3. Zarządzanie kosztami cyklu życia produktu	290
12.4. Przykłady	291
Pytania kontrolne	294
Zadania	295

Rozdział 13. Zlecenia produkcyjne, rachunek kosztów gospodarowania zasobami produkcyjnymi	296
13.1. Pojęcie zlecenia produkcyjnego	296
13.2. Czas realizacji zleceń produkcyjnych	298
13.3. Koszty realizacji zleceń produkcyjnych w funkcji czasu	300
13.4. Koszty stanowisk pracy w zależności od ich obciążenia	309
Pytania kontrolne	310
Zadania	310
Rozdział 14. Komputerowe wspomaganie określania kosztów produkcji	312
14.1. Informatyczne systemy zarządzania w przedsiębiorstwie	312
14.2. Określanie kosztów własnych produkcji na przykładzie metody doliczeniowej według miejsc powstawania kosztów	319
Pytania kontrolne	323
Rozdział 15. Tendencje rozwoju rachunku kosztów	324
15.1. Kierunki rozwoju rachunku kosztów	324
15.2. Rozwój oprogramowania komputerowego CAx, ERP wspomagającego określanie kosztów	326
15.2.1. Tendencje rozwoju przebiegu procesu projektowania i wdrażania przedsięwzięć produkcyjnych	326
15.2.2. Rozwój narzędzi do komputerowego wspomagania projektowania	330
15.3. Oprogramowanie do modelowania i symulacji systemów produkcyjnych	333
15.4. Wizualizacja i animacja pracy systemów produkcyjnych	334
15.5. Zmiany organizacyjne związane z doskonaleniem metod i technik zarządzania pracą	338
15.6. Zmiany dokonujące się w strukturach organizacyjnych przedsiębiorstw	342
15.7. Zmiana zakresu i rodzaju wykonywanych prac w poszczególnych komórkach	344
15.8. Tworzenie miejsc powstawania kosztów, miejsc powstawania zysków, wykonywanie usług kooperacyjnych	345
15.9. Doskonalenie budowy i procesów eksploatacji stanowisk pracy	345
15.10. Zastosowanie metod sztucznej inteligencji w określaniu kosztów	346
Pytania kontrolne	348
Słownik ważniejszych pojęć	349
Bibliografia	364